

LAKEUDEN EKON LAUSUNTO KOSKIEN UTAJÄRVEN KUNNAN RAKENNUSJÄRJESTYSTÄ JA OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMAA**Osallistumis- ja arviointisuunnitelma**

Utajärven kunnassa on merkittävä määrä vapaa-ajan käytössä olevia kiinteistöjä, joiden haltijat eivät asu Utajärvellä. Tiedotuksen laajuutta tulisi miettiä; onko tarpeellista tiedottaa myös laajemmalla alueella, mm. Oulun ja Kajaanin alueen medioissa.

Lakeuden EKO esittää lisäksi, että tehtäessä merkittäviä muutoksia, tulisi ennen rakennusjärjestyksen hyväksymistä, järjestää lisäksi esittelytilaisuus vuoropuhelumahdollisuudella (livenä tai web).

Rakentamisjärjestys**4 § Rakennuslupa, Liite 3**

Muutettaessa vapaa-ajan asunto pysyvään asumiseen tulee rakennuksen ja rakennuspaikan täyttää pysyväälle asumiselle asetetut vaatimukset myös jätevesien ja jätehuollon osalta. Asunnoille pääsy erityisesti raskaammalla kalustolla tulee turvata vuodenympäri, jotta jätehuolto voidaan toteuttaa jätehuoltomääräysten mukaisesti sekä vaarantamatta ympäristöä ja terveyttä.

10 § Rakennuksen purkaminen

Lakeuden EKOn tavoitteena alueellaan on EU:n kierrätystavoitteiden saavuttaminen sekä toimiminen etusijajärjestyksen mukaisesti. Tavoitteet koskevat myös rakennus- ja purkujätteitä. Jätelaki sekä vasta julkaistu Suomen kiertotalousohjelma painottavat etusijajärjestyksen noudattamista sekä syntypaikkalajittelua. Tavoitteena on vahvistaa Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä.

Kunnan rakennusjärjestys on yksi kanava, joilla näitä tavoitteita voidaan tuoda esille, sekä varmistaa mahdollisuus tavoitteiden saavuttamisessa mm. jätehuolto- sekä ympäristönsuojelumääräysten lisäksi.

Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012):

15 §: *Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava hankkeen suunnittelusta ja toteuttamisesta siten, että jätelain 8 §:n mukaisesti otetaan talteen ja käytetään uudelleen käyttökelpoiset esineet ja aineet ja että toiminnassa syntyy mahdollisimman vähän ja mahdollisimman haitatonta rakennus- ja purkujätettä.*

16 §: *Rakennus- ja purkujätteen haltijan on järjestettävä jätteen erilliskeräys siten, että mahdollisimman suuri osa jätteestä voidaan jätelain 8 §:n mukaisesti valmistella uudelleenkäyttöön taikka muutoin kierrättää tai hyödyntää. Jätelain 15 §:ssä säädetyn edellytyksin on tällöin järjestettävä erilliskeräys ainakin seuraaville jätelajeille:*

- 1) betoni-, tiili-, kivennäislaatta- ja keramiikkajätteet;
- 2) kipsipohjaiset jätteet;
- 3) kyllästämättömät puujätteet;
- 4) metallijätteet;
- 5) lasijätteet;

- 6) muovijätteet;
- 7) paperi- ja kartonkijätteet;
- 8) maa- ja kiviainesjätteet.

Valtioneuvoston asetus jätteistä on uudistumassa (tavoitteena voimaantulo loppuvuonna 2021), jossa esitetään muutoksia olemassa olevaan säädökseen sekä saatetaan asetuksen pykälä 16 3. momentti vastaamaan uusia tavoitteita uudella pykälällä 28.

Ympäristövaliokunnan mietintö (YmVM 3/2021)

26 § Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava hankkeen suunnittelusta ja toteuttamisesta siten, että käyttökelpoiset rakennusosat ja –materiaalit otetaan talteen ja käytetään uudelleen ja että hankkeessa syntyy mahdollisimman vähän ja mahdollisimman haitatonta rakennus- ja purkujätettä. Syntyvä rakennus- ja purkujäte on valmisteltava uudelleenkäyttöön tai kierrätettävä. Jäte voidaan hyödyntää tai käsitellä muulla tavoin vain, jos se on perusteltua jätelain 8 §:n 2 momentissa säädetyin edellytyksin.

27 § Rakennus- ja purkujätteen haltijan on järjestettävä erilliskeräys ainakin seuraaville jätelajeille:

- 1) betoni, tiili, kivennäislaatat ja keramiikka mahdollisuuksien mukaan eriteltyinä jätelajeittain;
- 2) asfaltti;
- 3) bitumi ja kattuhuopa;
- 4) kipsi;
- 5) kyllästämätön puu;
- 6) metalli;
- 7) lasi;
- 8) muovi;
- 9) paperi ja kartonki;
- 10) mineraalivillaeriste;
- 12) maa- ja kiviaines.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta velvollisuudesta voidaan poiketa, jos rakennuskohteessa tai purkutyömaalla syntyy enintään 2 tonnia muuta rakennus- ja purkujätettä kuin maa- ja kiviainesjätettä tai jos voidaan varmistaa, että yhdessä kerätyt jätteet voidaan myöhemmin erotella ja hyödyntää jätelain 15 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisesti.

Huom! Lausunnon mietintäosuudessa, s.20: Erilliskeräysvelvollisuus koskisi siten käytännössä lähes kaikkia purku- ja korjausrakentamiskohteita pieniä omakotitalon tai asuinhuoneiston remontoituja tai muuta vastaavaa pienimuotoista toimintaa lukuun ottamatta.

Rakentamisessa ja purkamisessa syntyvä pakkausjäte on toimitettava tuottajan järjestämään vastaanottoon.

28 § Tavoitteena on, että 26 ja 27 §:ssä tarkoitettu toiminnat hyödynnetään valtakunnallisesti kalenterivuositteittäin muutoin kuin energiana tai polttoaineeksi valmistamisessa vähintään 70 painoprosenttia rakennus- ja purkujätteestä, kallio- tai maaperästä irrotettuja maa- ja kiviaineksiä sekä vaarallisia jätteitä lukuun ottamatta.

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposallid=c6e1d1d2-6398-42cf-b87b-8448ac86be76>

Hallituksen esitys kaavoitus ja rakennuslaista (HE 21/2021 vp 3.5.2 s 99-100))

”Esityksen tavoitteena on luoda nykyistä merkittävästi paremmat edellytykset rakennus- ja purku-materiaalin hyödyntämiselle sekä vahvistaa perustaa rakentamisen kiertotaloudelle. Esityksen mukaisen määrämuotoisen materiaalien ja tuotteiden luetteloinnin tavoitteena on edesauttaa sitä, että voitaisiin arvioida tulevaisuudessa syntyvien jätelajien määrää tarkasti sekä ehkäistä rakennus- ja purkujätteen ennen aikaista syntymistä ja uusien materiaalien valmistamisen tarvetta. Myös rakennus- ja purkujätteselvityksen nostaminen maankäyttö- ja rakennusasetuksen 55 §:stä esityksen mukaisin tarkennuksin lain tasolle vahvistaisi perustaa rakentamisen kiertotaloudelle, koska sen avulla saataisiin nykyistä tarkemmin tietoa syntyvistä rakennus- ja purku-materiaalivirroista. Esityksen tavoitteena on, että rakentamis- tai purkamisluvan hakemisen yhteydessä taikka purkamisilmoitusvaiheessa arvioidaisiin hankkeesta syntyvien rakennus- ja purkujätteiden määrät. Tiedot tulisi esityksen mukaisesti päivittää hankkeen valmistuttua valtakunnalliseen rakennus- ja purkumateriaalirekisteriin. Laadukkaamman tilastoinnin avulla voitaisiin kohdistaa tulevia kiertotaloustoimia tarkemmin kokonaisuuden kannalta oleellisiin rakentamisen jätevirtoihin ja hankkeisiin. Rakennus- ja purkumateriaalirekisteri on tarkoitus kytkeä digitaalisten rajapintojen kautta materiaalien vaihdantalustoihin kuten Materiaalitoriin, mikä luo edellytykset purkumateriaalien markkinoiden vahvistamiselle. Lisäksi esityksen tavoitteena on kiinnittää eri toimijoiden huomio entistä painokkaammin myös jätelainsäädännön velvoitteisiin.”

Lausunto - Lausuntopalvelu

- 10 § 1. mom.

Muutetaan teksti vastaamaan Lakeuden EKO:n sekä jätelain mukaisia vaatimuksia, huomioiden mahdollisuuksien mukaan tulevan jäteasetuksen sekä maankäyttö- ja rakennuslain (kaavoitus- ja rakennuslaki) muutokset. Vaikkakin jäteasetuksessa velvoite järjestää erilliskeräys kiinteistöllä on rajattu, suositellaan myös pienemmissä purku-urakoissa (alle 2 tonnin, muu kuin betoni- ja kiviaines raja) esitettyjen jättejakeiden lajittelua, jolloin saataisiin myös omatoimiset kuntalaiset lajittelemaan jätteen esim. peräkärryyn/jätelavalle ennen toimittamista jäteasemalle. Lajittelulla voidaan vaikuttaa myös jätteiden vastaanoton hintoihin (sekalainen polttokelpoinen jäte/veloituksetta vastaanotettavat jättejakeet). Syntypaikkalajittelulla saadaan aina parempilaatuista materiaalia kierrätykseen, kuin jätteiden käsittelyllä/seulomalla.

Edellytetään jätehuoltosuunnitelmaa (rakennus- ja purkumateriaaliselvitys, kaavoitu- ja rakennuslaki luonnos 194 §), jossa on arvio jätemäärästä, lajittelusta ja hyötykäytöstä, sekä ehdotettu jätteen vastaanottaja. Vastaanottajan esittämisellä jo lupavaiheessa varmistetaan jätteiden toimittaminen luvanvaraiselle tai Lakeuden EKO:n edellyttämälle vastaanottajalle sekä parannetaan jätteiden kierrätystä, ehkäistään laittomien kaatopaikkojen syntymistä, jätteiden polttamista tai hautaamista.

- 10 § 2. mom.

Jätteiden hautaaminen on kielletty Lakeuden EKO:n jätehuoltomääräyksissä (15 §) ja lähtökohtaisesti myös jätelaissa. Tiili- ja betonijätteen hyötykäytön tulee olla valtioneuvoston asetus eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa (VNA 843/2017). säädöksen mukaista Jätteiden hyötykäyttö tulee olla myös aina valvottua (ympäristönsuojeluviranomainen).

13 § Jätehuoltoon liittyvät rakennelmat

Jätteiden alue- tai kimpakeräyspisteiden rakentamisessa tulee ottaa huomioon jätehuoltomääräykset (5 §) ja tarvittaessa hakea lisäksi lupaa poikkeamiseen jätehuoltoviranomaiselta.